

ת"פ 577/12/15 - משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נגד מנדלה אלסאנע

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 577-12-15 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' אלסאנע
תיק חיצוני: 453927/2015

בפני כבוד השופטת רבקה גלט
המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד דואק
נגד
הנאשם
ע"י ב"כ עו"ד בריינין
משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה
מנדלה אלסאנע

החלטה

הנאשם שהוא כיום צעיר כבן 19, הודה בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה לפי סעיף 10א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961, נהיגה ללא ביטוח לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תשל"ל-1970, והתחזות כאדם אחר במטרה להונות, לפי סעיף 441 רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי תיאור העובדות, ביום 18.10.15 בשעה 14:30 לערך, הגיע אחיו של הנאשם לבית הוריו שם מתגורר גם הנאשם, החנה רכבו בקרבת הבית והשאיר את מפתחות רכבו בבית. הנאשם נטל את מפתחות רכבו ונהג ברחבי העיר רמלה, ללא הסכמתו. בנסיבות אלה עצרו שוטרים את הנאשם לבדיקת רישיונות, אז הזדהה כאחיו חאלד, בכדי להימנע מהעמדתו לדין בגין נהיגה ללא רישיון.

הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו יינתן תסקיר שיבחן אף את סוגיית ההרשעה. לנוכח ההסכמות מצאתי לנכון באותו שלב להסתפק בקביעה כי בוצעו העבירות, ללא הרשעה.

התסקיר שהוגש מתאר את הנאשם, צעיר ללא כל עבר פלילי, בוגר 11 שנות לימוד, העובד באופן מזדמן בשיפוצים. הנאשם נטל אחריות והביע חרטה וצער על העבירה. לדבריו פעל ללא חשיבה על השלכות מעשיו. ההתרשמות היא כי הנאשם פעל באופן אימפולסיבי, בהתאם לגילו הצעיר. נכתב כי הנאשם מנהל אורח חיים יציב, אך עדיין מצוי בשלב גיבוש זהותו, ואינו ער לסיכון בהתנהגותו, ומחזיק בעמדות מקלות ביחס לנהיגה ללא רישיון. יחד עם זאת, אין דפוס התנהגות עברייני ועמדתו חיובית כלפי החוק, צוין כי להליך המשפטי יש תוקף מרתיע עבורו. לאור אלה, ההערכה היא כי סיכויי השיקום בעניינו חיוביים. הומלץ להטיל צו של"צ בהיקף 150 שעות שיהווה עונש חינוכי וקונקרטי, אין המלצה על העמדת הנאשם במבחן נוכח העדר מוטיבציה אישית לכך. בעניין אי ההרשעה צוין כי לא הצביע על תכניות עתידיות

שהרשעתו בדין עשויה לפגוע בהן, לכן לא הומלץ על הימנעות מהרשעה.

ב"כ התביעה טען כי על פי תיאור העובדות, המדובר באירוע בו הנאשם ביצע את העבירות בשעות היום תוך סיכון הציבור, בהיעדר מורא מצדו, תוך הטעיית שוטרים בדבר זהותו. בעניין התסקיר נטען כי הנאשם מתקשה לשלוט בדחפיו, וכי המדובר בדפוס מתמשך, ואף שרות המבחן לא המליץ לסיים את ההליך ללא הרשעה, משום שלא הוכח נזק קונקרטי. בנוסף, ב"כ התביעה הפנה לפסיקה בעניין ענישת בגירים צעירים וטען כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר ל-4 חודשי מאסר, ועתר להטלת 45 ימי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות.

ב"כ הנאשם טענה כי המדובר באירוע חד פעמי שאירע בעת שהיה הנאשם בן 18 וחודשיים. פרט לכך, הנאשם הוא צעיר ללא עבר פלילי או תעבורתי. נטען כי בעובדות האישום אין תיאור של נהיגה מסוכנת, אלא מדובר במעשה שטות ללא מחשבה על ההשלכות האפשריות. ב"כ הנאשם טענה כי קיים קושי להוכיח פגיעה קונקרטית בקרב נאשמים בקטגוריית "בגירים צעירים", והפנתה להחלטות שונות בהן נמנע בית המשפט מהרשעה גם ללא הוכחת נזק קונקרטי הצפוי לנאשם. לבסוף עתרה למתן הזדמנות לנאשם להתחיל את חייו הבוגרים בצורה מיטבית, ללא הרשעה פלילית.

מתחם העונש ההולם

עבירת ההתחזות לאחר נועדה להגן על האינטרס הציבורי החשוב של שמירת הסדר. אך ברור הוא כי מעשי התחזות פוגעים ביכולת גורמי האכיפה לבצע מלאכתם, ומעבר לכך, יש בהן כדי לפגוע בקרבנות ישרי דרך אשר תוך שימוש כוזב בשמם מבוצעות עבירות.

העבירות של נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח הן בעלות חומרה, נוכח הסיכון הרב הגלום בהן, והפגיעה בביטחון הציבור והמשתמשים בדרך. ברע"פ 3149/11 בראנסי נ' מד"י (15.5.11), נאמר:

"נהיגה ללא רישיון היא "איום נע" על נוסעי הכביש וכמובן על הנוהג ומשפחתו, ויאה לה ענישה של ממש, גם לצרכי הרתעה".

ואמנם במקרים חמורים בהם בוצעו עבירות של נהיגה ללא רישיון לצד עבירות חמורות אחרות, או שמדובר היה בנאשם בעל עבר פלילי, הוטלו עונשי מאסר בפועל (רע"פ 8013/13 מסעוד נ' מד"י (18.12.13); עפ"ת(י-ם) 10251-11-14 רווידי נ' מד"י (31.5.15); עפ"ת 18158-03-13 דוד חן נ' מד"י (16.6.13).

עם זאת, נקבע לא פעם, כי מתחם העונש ההולם לעבירה של נהיגה ללא רישיון, אינו כולל בהכרח רכיב של מאסר בפועל.

בעפ"ת 40003-05-15 אכתילאת נ' מד"י (4.6.15) הקל בית המשפט המחוזי בעונשו של מי שנהג ללא רישיון, והיה צעיר בגילו, ללא הרשעות קודמות. יצוין כי הוכח ששנה 3 כוסיות וודקה קודם לנהיגתו. בית המשפט נמנע מהטלת כל רכיב של מאסר או מאסר על תנאי.

בעפ"ת 42056-01-13 זנוב נ' מד"י (2.4.13) הקל בית המשפט המחוזי בעונשו של צעיר שנהג ללא רישיון נהיגה. לנאשם לא היה עבר פלילי. העונש הועמד על 6 חודשי מאסר על תנאי וכן 9 חודשי פסילה.

בנוסף, ניתן לראות גם עפ"ת (ב"ש) 22585-11-12 מד"י נ' אשורוב (3.12.12); תע"א 5247-03-15 מד"י נ' אבו סלים (29.4.15); פ"ל 10511-06-16 מד"י נ' דיריה (8.12.16); פ"ל 16800-11-16 מד"י נ' תאיה (7.12.16).

יתרה מזו, במקרים לא מועטים הסכימה התביעה להסתפק בענישה ללא רכיב כלשהו של מאסר, במסגרת של הסדר טיעון (תת"ע 3925-02-14 מד"י נ' נימר (18.4.14); ת.פ. 9979-06-12 מד"י נ' אלגרושי (19.10.14); תת"ע 7078-06-13 מד"י נ' שקיראת (1.5.14); ת.פ. 10684-02-15 מד"י נ' שבת (1.2.16).

בענייננו, הנאשם נהג פעם יחידה, ברחובות רמלה, ברכבו של אחיו, ללא רישיון וללא ביטוח. כשנעצר על ידי המשטרה מסר בכזב את שמו של אחיו, בעל פה. מבלי לזלזל בעבירות, אני סבורה כי נסיבותיה של עבירת ההתחזות במקרה זה אינן מן החמורות, שהרי הנאשם לא השתמש לצורך כך במסמכים מזויפים, ואף לא הצליח ככל הנראה להסתיר את זהותו לאורך זמן. התרשמותי היא כי ההתחזות, שהיתה פסולה מעיקרה כמובן, נעשתה מתוך דחף ספונטני לחמוק מן השוטרים, ואין לשכוח כי המדובר בנאשם צעיר ביותר, אשר בהתאם לגילו מעשיו יכולים היו לנבוע מבהלה או משובת נעורים. לעניין עבירת הנהיגה, לא נטען כי בוצעה בצורה מסוכנת או פרועה בפועל, אף כי הסיכון הטמון בה ברור.

על פי מדיניות הענישה ומכלול הנסיבות, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם נע בין עונשים של פסילה, פסילה על תנאי וקנס, לבין הטלת מאסר קצר בעבודות שרות.

שאלת ההרשעה ושיקולי שיקום

ב"כ הנאשם עתרה לכך שבית המשפט יימנע מהרשעת הנאשם, על מנת שלא לפגוע בעתידו. נטען כי הנאשם היה צעיר ביותר בעת העבירה, ואין בידו להצביע כיום על הפגיעה הקונקרטיה שתיגרם לו בעתיד, אך עדיין ראוי לאפשר לו המשך התפתחות ללא מגבלות.

התביעה התנגדה לעתירה זו מכוח עמדתה המחמירה, ובהעדר נזק צפוי קונקרטי לנאשם.

ההלכה הפסוקה בעניין התנאים להימנעות מהרשעה מוכרת היטב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מד"י (21.08.96); ע"פ 9150/08 מד"י נ' ביטון (23.07.09). נקבע לא פעם כי אחד התנאים שעל הנאשם לעמוד בהם, לצד בחינת האינטרס הציבורי בהרשעה, הוא ההוכחה כי הרשעה תגרום לו נזק קונקרטי (רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מד"י (26.4.2014); רע"פ 1439/13 קשת נ' מד"י (4.3.2013); רע"פ 7224/14 פרנסקי נ' מד"י (10.11.14); רע"פ 7109/14 סייג נ' מד"י (20.11.14).

עם זאת, בעניינים של נאשמים צעירים, במקרים החריגים המתאימים, מצאו בתי המשפט לנכון להימנע מהרשעה, על פי מבחן מקל יותר, שכן הוכר הקושי בהוכחת נזק קונקרטי בשלבי החיים המוקדמים.

ברע"פ 1721/12 איראשי נ' מד"י (3.3.14) נדון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות של היזק בזדון למצלמת אבטחה משטרתית והתפרעות. הנאשם היה כבן 18 בעת העבירה. התסקיר לא המליץ על אי הרשעה. בית המשפט העליון מצא לנכון לבטל הרשעתו למרות האמור:

טרם סיום נתייחס בקצרה לתסקיר המשלים מטעם שירות המבחן מיום 6.11.2013. בסיכום התסקיר המשלים, שירות המבחן לא בא בהמלצה לאי-הרשעה. זאת בשונה מן התסקיר המקורי שבו הומלץ להימנע מהרשעתו, בין היתר, בשל חשש לפגיעה בפרנסתו, היעדר דפוסים עברייניים, והיעדר עבר פלילי. במיוחד נלקחה בחשבון העובדה שבמועד ביצוע העבירה מלאו למבקש 18 שנים ושבעים, ואף שנחשב לבגיר, הוא היה קרוב לגיל הקטינות. השינוי בהמלצת שירות המבחן נבע מהתרשמותו שהמבקש התקשה להגיע להבנה מלאה של מעשיו ולפעול בדרכי פעולה חילופיות אפקטיביות. עם זאת, מאז העבירות שבנדון ועד למועד התסקיר לא נפתחו תיקים פליליים נגדו; הוא ביצע את עונש השל"ץ תוך מחויבות רבה והתנהגות נאותה ומקובלת; ואף הביע רצון ונחישות לנהל אורח חיים תקין - דבר אשר עד כה עולה יפה כפי שניתן להתרשם מן התסקיר המשלים של שירות המבחן. בנסיבות אלה - והדברים נאמרים בבחינת מעבר לצורך - מצאנו כי יש ליחס את עיקר המשקל להמלצתו הראשונה של שירות המבחן. סוף דבר, בקשת רשות הערעור מתקבלת, ומתקבל הערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, במובן זה שהרשעתו של המבקש תבוטל (עונש השל"ץ בוצע זה מכבר).

באופן דומה, החליט בית המשפט העליון להימנע מהרשעת נאשמים שביצעו עבירות סחיטה באיומים וקשירת קשר, בעת שהיו כבני 18 (ע"פ 111/14 פלוני נ' מד"י (1.4.14)). נקבע כי ינתן משקל יתר לשיקולי הפרט והנכונות להימנע מהרשעה תהא נדירה פחות מאשר בעניינם של בגירים (ע"פ 9262/03 פלוני נ' מד"י (20.4.2004)). כמו כן, בע"פ 4466/13 פורטל נ' מד"י, הוחלט להימנע מהרשעת הנאשם שסייע לשוד לאחר מעשה, לנוכח גילו הצעיר, העדר עבר פלילי, וקשייו כעולה מתסקיר שהוגש, אף כי לא הוכח נזק קונקרטי.

בע"פ 9090/09 שניידרמן נ' מד"י (2.1.12) דובר בנאשם שביצע עבירות של קשר לפשע והחזקת כלי נשק. בית המשפט העליון נעתר לבקשתו לביטול ההרשעה, ואמר:

ההתלבטות במקרה זה אינה קלה. מצד אחד, עומד לפנינו המערער שביצע עבירה חמורה וראוי כי יורשע בגינה על מנת להעביר מסר ראוי למערער עצמו ולחברה, לפיו אין להקל עם מי שעובר עבירה כה חמורה. מצד שני, אין ספק כי השארת ההרשעה על כנה במקרה זה תשמש מכשול בהמשך דרך חייו של המערער ותפריע לו הן בגיוסו לצה"ל והן בחייו האזרחיים בעתיד. עומד לפנינו אדם צעיר, שנכשל באופן חד-פעמי והוא מבקש לאפשר לו לשקם את חייו בלא שההרשעה תעמוד לו לרועץ. האינטרס של המערער בשיקומו אינה רק אינטרס של העברייני ואינו רק פועל יוצא מנתינת הדעת על נסיבותיו האישיות לטובתו הוא, אלא זהו אינטרס ציבורי ממדרגה ראשונה. עניינו של אינטרס זה הוא, לתת סיכוי למי שנכשל בעבירה בנסיבות כבענייננו לחזור לחיק החברה ולהשתלב בה כאדם נורמטיבי. הסטיגמה הדבקה בהרשעה, עלולה לפגוע בכך.

במאגרי הפסיקה ניתן לאתר גזרי דין רבים של בתי משפט השלום, בהם הסתיים ההליך ללא הרשעה, בעניינם של נאשמים צעירים, תוך שבית המשפט ראה לנכון להתאים את מבחן הפגיעה הקונקרטית לגילם. נקבע שוב ושוב כי יכולתם של נאשמים אלה להצביע על פגיעה קונקרטית כתוצאה מהרשעה היא מוגבלת, היות שהם מצויים בשלבי החיים הראשונים, וכל חייהם לפנייהם. לאור זאת, נקבע כי על בית המשפט לבחון את יכולתם להתקדם ולהתפתח בחייהם בעתיד, ואת המכשול שיעמוד מולם באם יורשעו, זאת גם כשהמדובר היה בעבירות חמורות (ת.פ 52327-03-14 מד"י נ' עטייה (22.3.15) בעבירות רכוש ברכב; ת.פ 48854-02-13 מד"י נ' גאדר (2.2.15) בעבירת אלימות בספורט; ת.פ 12333-10-12 מד"י נ' וולקוב (18.5.14) בעבירות הפרעה לשוטר ושימוש בכוח למנוע מעצר; ת.פ 32987-09-13 מד"י נ' אברהם (5.1.16) בעבירות רכוש ברכב; ת.פ 441-01-12 מד"י נ' סבט (6.10.14) בעבירת תקיפה).

לאור האמור, יש לבחון את עניינו של הנאשם.

מבחינת האינטרס הציבורי בענישה, ראינו כי אין המדובר בעבירות שיש הכרח להטיל בגין עונשי מאסר, אלא ניתן להסתפק בענישה מקילה יותר. בנוסף, יש לזכור כי הנסיבות אינן בעלות אופי חמור במיוחד, כמפורט למעלה. כמו כן, ראינו כי אף במקרים חמורים יותר, הסתפקו בתי המשפט בענישה ללא הרשעה בעניינם של נאשמים צעירים וחסרי עבר פלילי.

מעבר לכך, מבלי להקל ראש, יש לזכור כי המדובר בעבירות שניתן היה לדון בהן אף בבית המשפט לתעבורה (לכאורה, עבירת ההתחזות לפי סעיף 441 לחוק העונשין חופפת לעבירה של מסירת פרטים כוזבים לפי סעיף 62(4) לפקודת התעבורה). ב"כ התביעה הטעים כי כתב האישום המקורי כלל עבירה של שבל"ר, שאינה בסמכותו של בית המשפט לתעבורה, ולכן לא הוגש כתב האישום שם. עם זאת, עבירה זו נמחקה מכתב האישום, והתוצאה היא שהנאשם נותן כיום את הדין בגין עבירות שהן ביסודן בעלות אופי תעבורתי, אך תוצאתן תירשם במרשם הפלילי. אילו התנהל ההליך בבית המשפט לתעבורה, היתה תוצאתו נרשמת במרשם הנפרד של עבירות התנועה, ולא במרשם הפלילי "הרגיל", שהוא דומיננטי ובעל השלכות נרחבות יותר (לדין בהבדלים שבין המרשם הפלילי לבין מרשם תעבורה, וההשלכות על ההליך הפלילי, ראו החלטתי בת.פ. 23456-07-14 מד"י נ' יודלביץ (16.9.15). לדעתי, תוצאת המרשם כשלעצמה מהווה מחיר שהנאשם יישא בו, ויש מקום לרכך תוצאה זו במידת מה, בכך שהרישום יהיה ללא הרשעה.

עוד יש לקחת בחשבון את ההמלצה להטיל על הנאשם של"צ, שהוא עונש חינוכי אך מכביד, ויש בו כדי למלא אחר האינטרס הציבורי בענישה, בצירוף פסילה.

מבחינת שיקומו של הנאשם, אמנם הנאשם לא הציג בפני שרות המבחן את הנזק הקונקרטי הצפוי לו באם יורשע, אך זאת רק משום שאינו מסוגל כיום להציג תכניות עתידיות כלשהן. הנאשם צעיר ביותר. על פי התסקיר אישיותו טרם הבשילה והוא מצוי בשלבי גיבוש זהותו. במצב זה, ברור הוא כי הרשעה תגביל את ותצמצם את האופק הפרוש לפניו.

התרשמות שרות המבחן מן הנאשם היתה חיובית למדי. נכתב כי אינו בעל דפוסים שוליים, אלא להיפך, הוא מנהל אורח חיים יציב ומכבד את החוק. ההערכה היא כי העבירות הן תוצאה של קלות דעת האופיינית לגילו. נכתב בתסקיר כי הנאשם בעל עמדה מקלה כלפי עבירות של נהיגה ללא רישיון, אך להליך המשפטי יש תוקף מרתיע עבורו. בעצם, לפנינו צעיר על גבול הקטינות, נורמטיבי לחלוטין, שמעד פעם יחידה, בשל חוסר הבנה של השלכות המעשה, אך הוא מבין אותן כיום.

לדעתי ההתרשמות על פי התסקיר, בשילוב עם טיבן של העבירות שנסיבותיהן אינן מן החמורות, ולא גרמו נזק לקרבן כלשהו בפועל, מצדיקים הימנעות מהרשעה. יותר מזה, אני סבורה כי האינטרס הציבורי בהרשעה נמוך מן הפגיעה שתיגרם לנאשם בעתיד באם יורשע. הנאשם בן לשבט בדואי המתגורר בעיר רמלה, וניתן להתרשם כי הוא מגיע ממשפחה קשת יום: אביו נשוי לשלוש נשים, והוא אחד מבין אחים רבים הפזורים ברחבי הארץ. יש להניח כי עד מהרה תזדקק משפחתו לסיועו בפרנסת הבית, ואזי קושי רב יעמוד בדרכו אם יהיה בעל רישום פלילי. וודאי יזיק לו הרישום אם ירצה להתפתח ולגשת ללימודים כלשהם. המשמעות היא כי לעניין ההרשעה יש חשיבות רבה לשיקומו של הנאשם.

אשר על כן יסתיים ההליך ללא הרשעה.

סוף דבר

אני גוזרת את העונשים הבאים:

- א. של"צ בהיקף 150 שעות, לפי התוכנית שתיקבע על ידי שירות המבחן. הנאשם מוזהר כי אי עמידה בתוכנית שיקבע שירות המבחן, תוביל להחזרת הדיון לגזירת הדין מחדש. ביצוע השל"צ יחל בעוד 45 יום לכל הפחות.
- ב. פסילה מלנהוג ברכב למשך 10 חודשים. הפסילה תחל עם הפקדת הרישיון או הצהרה כדין.
- ג. 8 חודשי פסילה על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון.
- ד. חתימה על התחייבות להימנע מן העבירות למשך שנתיים מהיום. ההתחייבות תהיה על סך 2,500 ₪. לא יחתום ייאסר למשך 7 ימים.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום 21.12.16 כ"א כסלו תשל"ז בנוכחות הצדדים.